Vic Gentils

Inleiding

In 1994 verscheen de oeuvrecatalogus en basiswerk « Vic Gentils » (uitg. Lannoo, Tielt, 1994) over het leven en werk van mijn vader Vic Gentils. Voor een meer gedetailleerde bio- en bibliografie verwijzen we naar deze publicatie.
De kunstwerken die werden opgenomen in het voor u liggende nieuwe boek verwijzen naar deze oeuvrecatalogus met de vermelding van het nummer in deze catalogus voorafgegaan door de initialen CR (Catalogue Raisonné). Wij verwijzen eveneens naar de catalogus « Vic Gentils , overzichtstentoonstelling 1941-1990 », Koninklijke Musea voor Schone Kunsten Antwerpen, uitg. Gemeentekrediet, Brussel, 1992 (met teksten van Jaak Fontier en Jan Foncé).

De drukkerij en uitgeverij Bai, met name Mevrouw Kathleen Borms, nam het initiatief om een kleiner drukwerk te maken waar een 80tal belangrijke werken van Vic Gentils staan in afgebeeld en dat als « kleiner broertje » van het grote « Vic Gentils » boek zal kunnen fungeren. Wij zijn zeer verheugd dat Dhr Jan Hoet een begeleidende tekst heeft willen schrijven in dit boek omdat hij mijn vader goed gekend heeft en de explosieve jaren ’60 van nabij heeft meegemaakt.

In de oeuvrecatalogus (Lannoo 1994) is een zeer boeiende studie van de tijdsgeest en het werk van Vic Gentils opgenomen, geschreven door Karel Geirlandt (1919-1989) in 1975, toen het plan werd ontvouwd een eerste oeuvrecatalogus te publiceren, wat toen niet is gelukt. Deze tekst is belangrijk omdat Karel Geirlandt hem schreef in een periode die nog dicht bij het ontstaan van het œuvre van mijn vader lag en eigenlijk een directe getuigenis was van de evolutie van mijn vaders werk in de jaren zestig. Het was bij wijze van spreken pas gebeurd. De tekst is toen postuum met de toelating van Mevrouw Denise Geirlandt met die bedoeling in de oeuvrecatalogus opgenomen. De confrontatie in de oeuvrecatalogus met de tekst van de jonge Jan Foncé die vanuit een kunsthistorische visie van 20 jaar later ook de verdere evolutie van de kunstwerken van mijn vader heeft geanalyseerd en ze ook in een latere kunsthistorische evolutie heeft kunnen plaatsen, is boeiend. Nu zijn we dertig jaar later en het is zeer interessant om de tekst van Karel Geirlandt opnieuw te lezen als een getuigenis van de Vlaamse en internationale kunsthistorische context van na de tweede wereldoorlog waarin het oeuvre van mijn vader zich heeft ontwikkeld.

Wij hebben in dit boek de nadruk willen leggen op de periode van de jaren 1960 tot ongeveer 1970 en de groepssculpturen die na « Het Groot Schaakspel » (1967) zijn ontstaan. Deze periode wordt gekenmerkt door een explosie van prachtige reliëfs en assemblagesculpturen nadat Vic Gentils zijn materiaal gevonden had : gebrande en vergulde lijsten, vilt, ivoren en ebbenhouten pianotoetsen, hamertjes en de kasten van gedemonteerde piano’s en vleugelpiano’s. Zijn werk heeft in deze periode een onmiskenbaar mystiek gehalte, soms refererend aan etnografische kunst, dan weer aan Vlaamse retabels en triptieken.
Met de « Hommage aan Permeke » (1964) doet de sculptuur voorgoed haar intrede in Vic Gentils’ werk, gevolgd zoals vermeld door de monumentale groepswerken « Het Groot Schaakspel » en « De 8 Hoofdzonden » (1970).
Vic en Yvonne Gentils verhuizen in 1970 naar het Paviljoen De Notelaar, te Hingene – een classisistisch kasteeltje (1794) aan de Scheldeoever- en Vic Gentils installeert zijn atelier op een rijnaak die ligt voor het paviljoen in de Scheldeschorren. Daar ontstaan dan o.a. de sculpturen : « De Madonna van Hingene » (1970), « De Koppelaars » (1970), « Il Papa » (1970), «Samothrace Hero »(1970) en het monumentale groepswerk : « Monument Camille Huysmans » (met Lenin als secretaris) (1971) : Huysmans houdt een rede boven op een kar als secretaris van de 2de internationale voor een groep van arbeiders die een doorsnee zijn van de arbeidersbevolking in het Antwerpen voor de 2de Wereldoorlog.
Geïnspireerd door de landelijke omgeving en de classistische schoonheid van het paviljoen zelf, ontstaan ook nog een 40tal « Landscapes », sculpturen in hout, brons,

plexi, ivoor.
Deze creatieve explosie (over een tijdsspanne van 10 jaar werden ongeveer 700 kunstwerken gemaakt !) is toen helaas uitgemond in een zwaar hartinfarct in 1972 waarop een herstelperiode volgde van een jaar waarna Vic Gentils gedoemd was kleinere werken te maken maar ook de sculptuur « The Great Ray Charles» (1974), een bontgekleurd en blijmoedig portret van de Amerikaanse pianist en zanger creëerde, het eerste grote werk na zijn infarct.
Het materiaal bij uitstek is vanaf nu de hoedenvorm waarmee een aantal sculpturen worden gemaakt zoals de « Les misérables" (1978) « Coming from planet Urs »(1978) en het imposante groepswerk « Surmundane Egregious Eirenicon » (1981).
Vic Gentils legt zich nu ook toe op miniatuurschilderingen en collages met linnen op linnen zoals « De Kruisweg» (1975) en « Just a few Seconds after Rubens » (1976).
In 1978 verlaten Vic en Yvonne De Notelaar en gaan zich vestigen in de statige herenwoning in de Jacob jordaensstraat te Antwerpen.
Ondanks zijn zwakke gezondheid creëert Vic Gentils nog een aantal grote sculpturen zoals « De Zandvreter», en « De Poolse Landverhuizers » in 1985. Verder ontstaan een 25tal miniaturen in olieverf op geprepareerd hout met als thema « Toren van Babel ».
De gezondheidstoestand van mijn vader verplichte hem in die periode tot het maken van kleinere werken en het schilderen van aquarellen en miniaturen wat hij ook is blijven doen tot de laatste dag van zijn leven.
Na het overlijden van mijn vader tien jaar geleden kunnen wij met meer afstand naar zijn prachtige verwezenlijkingen terugblikken en tot de vaststelling komen wat een schat aan meesterwerken er zijn ontstaan op een relatief korte periode.

Beknopte biografie
Vic Gentils
°1919 Ilfracombe, Verenigd Koninkrijk - + Aalst 1997
leefde en werkte te Antwerpen en Hingene (prov. Antwerpen).

1940-1947 : Volgt les aan het Nationaal Hoger Instituut voor Schone Kunsten, behaalt titel van meester in de schilderkunst in 1947

1947 : huwt met Yvonne De Maere die hem heel zijn leven zal bijstaan en steunen.

1950 : olieverfschilderijen en schetsen waarin de «gentiliaanse» vormentaal en kleuren van het latere œuvre reeds zichtbaar worden

1956 : Vic Gentils is zeer onder de indruk van een tentoonstelling van Afrikaanse kunst in het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten te Antwerpen.
Dan volgt een periode van experimenteren met spijkers, gesmolten fonoplaten, beenderen, hout.

1957 : periode van metalen gelaste sculpturen en mobiles van gevonden ijzer en koper

1958 : verhuist van de randgemeente Schoten naar de Antwerpse binnenstad naar de 19de eeuwse burgerwoning Zand 17. Ontstaan van de eerste gebrande houten reliëfs. Stichtend lid van de kunstenaarsgroep G 58 in het Hessenhuis.

1960-1962 : De kunstenaar René Guiette bezorgt Vic Gentils een partij houten en vergulde lijsten. Gentils hierover : «Toen keek ik door het raam naar beneden waar ik de vergulde lijsten op de vrachtwagen zag schitteren in de zon. Ik zag mijn werken voor mij». Nu ontstaan grote lijstenreliëfs die door hun streng verticalisme, de afwisseling van zwart geblakerde en vergulde lijsten en de titels verwijzen naar gotische kathedralen, retabels en triptieken van de Vlaamse primitieven.

Sticht met o.a. Jef Verheyen en Guy Mees « De Nieuwe Vlaamse School »

1962-1963 : Ontstaan van de eerste pianowerken, aanvankelijk sculpturen uit het kaderwerk, nadien vilten reliëfs en drieluiken. Een viertal grote reliëfs (245 x 245 cm) zijn mijlpalen : «Toccata en Fuga», «Les Anges Musiciens», « Reliëf Musical », «ObouOubou Hou Hou» en "Cathédrale Inconnue». In 1963 ontstaan de eerste «Tombes» door het assembleren van hoedenvormen, koperen pianopedalen, pianopoten in kasten.
Eerste grote museale overzichtstentoonstelling in het museum van Schiedam (NL.) : «De Piano's van Vic Gentils»,1962

1964 : Ontstaan van de monumentale piano- en lijstenreliëfs als «Vik King», «Le Couple Primordial Gla Gla Zo» en «Tipperary Wariors». Overzichtstentoonstelling (Les Cadres, les armoires et les tombes de Vic Gentils) in het Paleis voor Schone Kunsten te Brussel. Vic Gentils vertegenwoordigt België op de XXXIIste Biënnale van Venetië en neemt deel aan de Biënnale van Kassel. Eerste prijs Il Premio Marzotto Roma. Verhuist in September naar zijn door Georges Baines gebouwde

Atelierwoning.

1965 : Gentils begint reliëfs en sculpturen ook te beschilderen : «Portrait de Betty Barman».
Hij sluit een contract af met Galerie Krugier & Cie te Genève. Hij ontwikkelt «Het Groot Schaakspel» uit een stoelontwerp voor Krugier.

1966-1969 : Samen met Wilfredo Lam krijgt hij een overzichtstentoonstelling in de Kunsthalle van Basel in 1966. «Het Groot Schaakspel» wordt tentoongesteld in de IXde biennale van Sao Paulo, Brazilië in 1967
Hij reist met Jef Verheyen en Dan Van Severen door Brazilie en New York. Na zijn terugkeer ontstaat «Brazil» (1968), (olieverf op doek, houten sculpturen), collages in linnen en jute «Brazil I-IV» (1968), «The Maecenas and his Wife» (1967) (olieverf op doek, houten sculpturen) en «Big Wargame» (1969) (een grote beschilderde collage met houten sculpturen voor het doek).
Vic Gentils wordt bij Koninklijk besluit benoemd tot Ridder in de Kroonorde.

1970 : Vic Gentils maakt een tweede monumentale groep : «De hoofdzonden».
Daarnaast ontstaan een aantal grotere sculpturen zoals : «Rua de Amor», «Vic, Anny en Yvonne», "Le roi s'amuse». Hij ontvangt in 1970 de Prijs Robert Giron en houdt de daaraan verbonden overzichtstentoonstelling in het Paleis voor Schone Kunsten te Brussel, het Museum Boymans van Beuningen te Rotterdam en het Musée de Tel Aviv. De familie Gentils verhuist op Nieuwjaarsnacht naar het jachtpaviljoen De Notelaar te Hingene aan de Scheldeoever.

1971 : Vic Gentils maakt zijn derde monumentale groepswerk : «Monument Camille Huysmans». "De Koppelaars» en het «Portret van Paul Delvaux» ontstaan eveneens in deze periode.

1972 : Voltooit de kleine beeldengroep « Dürer en zijn tijd » in opdracht van het Albrecht-Dürer-Gesellschaft, Nürnberg, in

feite een voorontwerp voor een grote monumentale beeldengroep die nooit zal worden uitgevoerd.

Einde 1972 krijgt de kunstenaar een bijna fataal hartinfarct waarvan hij langzaam herstelt. Hij maakt kleinere sculpturen, linnen collages, litho's en gouaches refererend naar het 18de eeuws hofleven.

1974 : Vic Gentils maakt zijn eerste groot sculptuur sinds zijn hartinfarct : «The Great Ray Charles » waarin een ganse vleugelpiano wordt verwerkt.

1975-1977 : Ontstaan van een aantal linnen collages en sculpturen met gestapelde hoedenvormen. Retrospectieve tentoonstelling in het CC. De Warande te Turnhout en in het Musée d'art et d'histoire de Lille. Vic Gentils wordt in 1977 benoemd tot Ridder in de Leopoldsorde.

1978-1980 : Yvonne en Vic Gentils vestigen zich terug in de stad Antwerpen in een grote burgerwoning. Verder ontstaan van sculpturen met gestapelde hoedenvormen, maar ook van een reeks miniaturen in olieverf op geprepareerd hout . Vic Gentils wordt gastprofessor aan het Nationaal Hoger Instituut voor Schone Kunsten te Antwerpen in 1978.

1981-1983 : Voltooit een monumentaal groepswerk van een 100 tal beelden gevormd door opgestapelde hoedenvormen omzwachteld met wit linnen. Tussen de witte beelden staan bruin gebijtste telefoonpalen. Het geheel wordt in wit zand tentoongesteld in het Museum voor Hedendaagse Kunst te Gent.

1984-1987 : Ontstaan van «Ensor et ses squelettes veulent se chauffer» (1984)

In 1985 ontstaan monumentale beelden zoals : « Site van Osman », «De Zandvreter », « Poolse Landverhuizers » evenals een reeks fel gekleurde kleinere sculpturen bespoten met de spuitbus.

1992 : Grote overzichtstentoonstelling «Vic Gentils 1941-1992», in het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten te Antwerpen.

Vic Gentils verkrijgt van Zijne Majesteit Koning Boudewijn De Vergunning van Persoonlijke Adeldom met de titel van Ridder.

1993-1994 : Naar aanleiding van de tentoonstelling « An aspect of Contemporary Art in Belgium »in het Museum of Art te Himeji, Japan, verwerft dit museum het reliëf "Espana" (1960) en de sculptuur « Poolse Landverhuizers » (1985).

1994-1997 : Vic Gentils' gezondheid verzwakt maar er ontstaan nog mooie kleine aquarellen en kleine beeldjes. Vic Gentils sterft op 27 februari 1997 aan een hartkwaal in de kliniek van Aalst.

2004 : Willy Vanden Bussche, directeur Provinciaal Museum voor Moderne Kunst toont 9 groepswerken van Vic Gentils in een tentoonstelling genaamd *Vic Gentils, Een grote Gebeurtenis.*

2005 : uitgenodigd door Harald Zseeman in de tentoonstelling *Visionair België* in het Paleis voor Schone Kunsten, Brussel

Annie Gentils, Antwerpen juli 2007